

I nderuar z.Çela
I nderuar z. Dumani
Të nderuar kolegë Prokurorë ,
Të nderuar të pranishëm ,

Në vijim të një praktike ligjore, administrative dhe institucionale të konsoliduar tashmë, prej rreth 20 vitesh, si Ministër i Drejtësisë, mbështetur në nenin 103 pika 3 të ligjit nr. 97/2016, datë 06.10.2016 “*Për organizimin dhe funksionimin e Prokurorisë në Republikën e Shqipërisë*”, i ndryshuar, jam sot këtu për të ndarë së bashku rekomandimet prioritare të Këshillit të Ministrave për Prokurorin e Përgjithshëm në luftën kundër kriminalitetit për vitin 2024 të miratuara me VKM 243 dt. 17/04/2024 !

Nuk do mbaj një fjalë të gjatë pasi rekomandimet ju tashmë i keni marë dhe ajo që mbetet në vazhdim është që këto rekomandime të përkthehen në një plan pune të detajuar për tu përmbushur nga organi prokurorisë së juridiksionit të përgjithshëm dhe prokuroria e posaçme!

Dokumentat ku jemi mbështetur për hartimin e rekomandimeve i referohen kryesisht:

1. Treguesve të punës tuaj për vitin 2023;
2. Tendencave të kriminalitetit dhe dinamikave të shfaqjes së tyre në botën e jashtme.
3. Raporti screening;
4. Progres raporti per Shqipërinë për 2023;
5. VKM nr. 736/2023 “Per miratimin e udherrefyesit per shtetin e se drejtes”.

Edhe për vitin 2024 rekomandimet grupohen në katër shtylla kryesore si më poshtë:

- (i) rritjes së pavarësisë dhe përgjegjshmërisë së prokurorit;
- (ii) forcimit të luftës kundër korrupsionit dhe krimit të organizuar;
- (iii) garantimin e mbrojtjes së të drejtave të njeriut; dhe
- (iv) nxitjes së bashkëpunimit ndërinstitucional brenda dhe jashtë vendit.

Kryefjala e rekomandimeve edhe për këtë vit vazhdon të mbetet përpjekja e përbashkët e të gjitha institucioneve në linjë horizontale dhe vertikale, në pozitë e politikbërjes dhe ligjzbatimit, për forcimin e sistemit të drejtësisë në tërësi dhe rritjen e rolit të organit të prokurorisë në luftë kundër kriminalitetit me qëllim garantimin e rendit kushtetues, rendit dhe sigurisë publike dhe të një mjedisi të sigurtë për lirinë e çdo qytetari.

(i) Garantimi i pavarësisë dhe përgjegjshmërisë së prokurorit

Këshilli i Ministrave rekomandon 5 masa, por unë do të veçoja masën e parashikuar në pikën (2) dhe (4)

1. Vijimin e masave për forcimin e rolit aktiv të prokurorit gjatë hetimeve paraprake, rekomandim i përsëritur ndër vite, me qëllim shtimin e rasteve të hetimeve, të filluara kryesisht, numër i cili vijon të mbetet i ulët, pavarësisht referimeve të kryera nga strukturat e tjera.
2. Marrjen e masave procedurale dhe administrative për garantimin e paanshmërisë dhe shmangien e çdo lloj influence ose ndikimi ndaj prokurorit gjatë kryerjes së hetimeve; si dhe forcimin e mekanizmave të kontrollit dhe llogaridhënies së prokurorit.

3. Marrjen e masave për rritjen e kontrollit nga prokurori të punës së Oficerëve të Policisë Gjyqësore, me qëllim rritjen e efektivitetit dhe shpejtësisë së hetimeve, duke identifikuar dhe trajtuar rastet për përgjegjësi disiplinore.
4. Vijimin e masave për rritjen profesionale dhe organizimin e trajnimeve si për prokurorët ashtu dhe për oficerët e policisë gjyqësore, në përputhje me profilizimin e tyre sipas seksioneve brenda prokurorive, duke mbajtur në konsideratë edhe rekomandimet apo problematikat e konstatuara.
5. Vijimin e masave me qëllim arritjen e funksionimit optimal të sistemit elektronik të ndarjes së çështjeve në Prokurori (sistemi CAMS), përsa i përket mënyrës së disponimit për çështje konkrete, gjykimet e posaçme, pasqyrimin e saktë të të dhënave në sistemin CAMS në të gjitha fazat e procedimit penal, si dhe kontrolli i vazhdueshëm për saktësinë e paraqitjes së këtyre të dhënave.

ii) Forcimit të luftës kundër korrupsionit dhe krimit të organizuar

Këshilli i Ministrave për forcimin e luftës kundër korrupsionit rekomandon 6 masa por do të nënvizoja masat 2,3,4,5

1. Rritjen e numrit dhe cilësisë së hetimeve për veprat penale në fushën e korrupsionit, referuar kompetencës lëndore të prokurorive të juridiksionit të përgjithshëm dhe Prokurorisë së Posaçme, duke mbajtur në konsideratë ndarjen e kompetencës lëndore për këto vepra me qëllim garantimin e efektivitetit dhe shpejtësisë në hetimin e çështjeve.

2. Rritjen e rasteve të përdorimit me efikasitet të teknikave proaktive të hetimit për aq sa është e mundur, vijimin e rritjes së numrit të personave të hetuar dhe të dërguar për gjykim për këto vepra penale, si dhe ndjekjen me vendosmëri të kërkimeve për dënimin e autorëve të këtyre veprave.

3. Rritjen e numrit të hetimeve të çështjeve të filluara kryesisht, rekomandim i përsëritur ndër vite (numri i të cilave vijon të jetë i ulët), me qëllim rritjen e rolit të prokurorit në drejtimin dhe kontrollin e hetimit.

4. Rritjen e numrit të hetimeve financiare sistematike për veprat penale që gjenerojnë produkte/të ardhura, duke mbajtur në konsideratë fillimin e hetimit financiar paralel në momentin e regjistrimit të procedimit penal.

5. Shtimin e rasteve të gjurmimit të produkteve të veprave penale/aseteve dhe rritjen e numrit të sekuestrimeve/konfiskimeve, përfshirë rastet e tjetërsimit të tyre nga persona të tretë; si dhe bashkëpunimin me institucionet përkatëse për menaxhimin e këtyre produkteve/aseteve.

6. Vijimin e zhvillimit të kapaciteteve profesionale të prokurorëve dhe oficerëve të policisë gjyqësore nëpërmjet trajnimeve të përbashkëta me fokus në luftën kundër korrupsionit me agjencitë e zbatimit të ligjit; si dhe hetimeve pasurore veçanërisht me fokus në format e reja të nxitura nga zhvillimet teknologjike.

- Lufta kundër krimit të organizuar

Këshilli i Ministrave me qëllim forcimin e luftës kundër krimit të organizuar rekomandon 9 masa por fokusi mbetet te këto masa :

1. Rritjen e numrit të procedimeve të regjistruara dhe të dërguara për gjykim dhe cilësisë së hetimit për veprat penale në fushën e narkotikëve dhe trafikeve të paligjshme; si dhe ashpërsimin e politikës së dënimit dhe masave të sigurimit personal për këto vepra penale.
2. Marrjen e masave për evidentimin dhe rritjen e numrit të procedimeve për veprat penale në fushën e terrorizmit, përfshirë dhe rastet e mbrojtjes së sigurisë kombëtare, veçanërisht duke mbajtur në konsideratë zhvillimet ndërkombëtare.

3. Rritjen e numrit dhe cilësisë së hetimeve financiare për veprat penale të pastrimit të parave dhe produkteve të veprës penale dhe atë në funksion të rritjes së numrit të çështjeve dhe të pandehurve të dërguar për gjykim, si dhe rritjes së numrit të sekuestrimeve/konfiskimeve.
4. Vijimin e zbatimit të masave për përmbushjen e rekomandimeve të Moneyval për pastrimin e parave/luftimin e financimit të terrorizmit, të bashkëpunimit me Eurojust, si dhe të bashkëpunimit rajonal në fushën e trafikimit të qenieve njerëzore.
5. Marrjen e masave për rritjen e rasteve të përdorimit të teknikave speciale të hetimit, veçanërisht në rastet e hetimeve pasurore, por dhe në rastet e trafikimit dhe krimit të organizuar.
6. Vijimin e forcimit të bashkëpunimit ndërinstucional ndërmjet strukturave të prokurorisë së juridiksioneve të përgjithshme, Prokurorisë së Posaçme, policisë gjyqësore, policisë së shtetit dhe agjencive të tjera shtetërore, për zbatimin e objektit dhe qëllimin e ligjit për masat parandaluese në kuadër të forcimit të luftës kundër terrorizmit, krimit të organizuar, krimeve të rënda dhe konsolidimit të rendit e sigurisë publike.
7. Vijimin e forcimit të bashkëpunimit me organet ligjzbatuese ndërkombëtare, në kuadër të forcimit të luftës kundër krimit të organizuar, trafikimit dhe krimeve të tjera të rënda.
8. Rritjen e kapaciteteve profesionale për prokurorët dhe oficerët e policisë gjyqësore nëpërmjet trajnimeve të posaçme në këtë fushë, duke përfshirë edhe trajnime të përbashkëta me struktura të tjera ligjzbatuese.
9. Përditësimin e sistemit statistikor të monitorimit të çështjeve të pastrimit të parave dhe aseteve të sekuestruara për të siguruar

tregues efektivë dhe të matshëm të punës së kryer në hetimin, ndjekjen penale dhe dënimin për këto vepra penale.

iii) Garantimi i mbrojtjes së të drejtave të njeriut

Garantimi i mbrojtjes së të drejtave të njeriut mbetet një nga shtyllat kryesore të rekomandimeve edhe për vitin 2024, e fokusuar kryesisht në masat që duhet të merren nga organi i prokurorisë për të patur standardet më të larta të hetimit dhe ndjekjes penale duke marrë më të mirën e praktikave tona hetimore por dhe ato evropiane.

Këto rekomandime zënë peshë kryesore në kushtet kur tashmë Shqipëria është në procesin e integritit europian, duke synuar përafrimin e legjislacionit me standardet e Bashkimit Europian në lidhje me garantimin e të drejtave të subjekteve në procesin penal. Për pasojë, respektimi dhe garantimi i të drejtave të tyre, në pozicionin e viktimës, të dëshmitarit sikurse edhe autorit/ëve të veprave penale, mbetet një sfidë për organet e hetimit dhe gjykimin, veçanërisht në trajtimin e subjekteve vulnerabël.

Këshilli i Ministrave me qëllim forcimin e respektimit të të drejtave të njeriut rekomandon 6 masa :

1. Vijimin e aplikimit të masave alternative të parashikuara nga Kodi i Drejtësisë Penale për të Mitur (shmangies) tek të miturit nëkonflikt me ligjin, për të siguruar një drejtësi miqësore dhe duke mbajtur në konsideratë interesin më të lartë të të miturit; si dhe rritjen e efektivitetin e garancive procedurale për viktimat e mitur dhe zbatimin e parashikimeve ligjore të Kodit të Drejtësisë Penale për të Miturit në konflikt me ligjin.
2. Nxitjen e prokurorëve për rritjen e numrit të rasteve të zbatimit të instrumenteve lehtësuese penale (marrëveshje, urdhri penal) dhe kërkesave për gjykim të drejtpërdrejtë, me synim hetimin dhe gjykimin e çështjeve penale në një afat sa më të shpejtë, duke mbajtur në konsideratë kompleksitetin, rrezikshmërinë e veprës, si dhe duke ruajtur efikasitetin dhe cilësinë e hetimeve.

3. Vijimin e ashpërsimit të masave të sigurimit dhe masës së dënimit për veprat me natyrë gjinore, seksuale dhe diskriminuese, si dhe për rastet e keqtrajtimit/abuzimit/shfrytëzimit e trafikimit të fëmijëve.
4. Forcimin e luftës kundër krimit në familje dhe dhunës ndaj grave dhe ashpërsimin e masave të sigurimit personal dhe dënimit për autorët e veprës penale, veçanërisht atyre recidivistë, me qëllim parandalimin dhe reduktimin e këtyre grup veprash.
5. Rritjen e rasteve të aplikimit të dënimeve alternative në rastet e veprave penale dhe/ose autorëve me rrezikshmëri të ulët shoqërore, personave vulnerabël dhe personave me probleme shëndetësore.
6. Rritjen e vëmendjes ndaj veprave penale në fushën e mjedisit, duke shtuar numrin e çështjeve të hetuara dhe dërguara për gjykim, si dhe bashkëpunimin me institucionet përkatëse referuese.
7. Rritjen e kapaciteteve profesionale të prokurorëve dhe veçanërisht të oficerëve të policisë gjyqësore, nëpërmjet trajnimeve veçanërisht për veprat penale me bazë gjinore, seksuale dhe përfshirjen e të miturve, krimin kibernetik dhe veprat penale mjedisore.

(iv) Nxitja e bashkëpunimit ndërinstytucional brenda dhe jashtë vendit

Në kuadër të zhvillimit dhe intensifikimit të marrëdhënieve në nivel rajonal dhe ndër rajonal, një nga rekomandimet kryesore për vitin 2024 mbështetet në forcimin e ndërveprimeve dhe komunikimeve me autoritetet hetimore dhe institucionet ligjzbatuese të vendeve të tjera. Nxitja dhe konsolidimi i bashkëpunimit me organizma që veprojnë në fushën e drejtësisë, sikurse me Interpolin, Eurojustin, organet e prokurorisë së vendeve të tjera mbetet sfidë dhe kërkon angazhim dhe vullnet bindës nga ana e organit të prokurorisë për të përçuar më tej veprimet në ndjekjen, hetimin dhe/apo dërgimin në gjyq/ekstradimin të të gjithë autorëve të identifikuar se jetojnë dhe veprojnë në territorin e

Republikës së Shqipërisë. Rekomandimet për forcimin e bashkëpunimit ndërinstitucional fokusohen edhe në luftën e përbashkët kundër formave të reja të kriminalitetit, veçanërisht të atyre të lidhur me krimin kompjuterik.

Nga vlerësimi i rekomandimeve të propozuara nga Ministrinë e linjës që kanë në përgjegjësi agjencitë ligjzbatuese që ushtrojnë funksione të policisë gjyqësore, evidentohet progres i arritur dhe forcimi i bashkëpunimit me organin e prokurorisë.

Këshilli i Ministrave, me qëllim forcimin e bashkëpunimit ndërinstitucional rekomandon 7 masa , të tilla si më poshtë vijon:

1. Rritjen e numrin e çështjeve të regjistruara dhe të dërguara për gjykim, për grup veprat penale në fushën e taksave dhe tatimeve, duke forcuar bashkëpunimin me institucionet përkatëse; si dhe rritjen e numrit të hetimeve paralele financiare në lidhje me veprat penale në fushën e taksave dhe tatimeve, si vepra penale që gjenerojnë të ardhura, gjurmimin e produkteve dhe rritjen e numrit të sekuestrimeve/konfiskimeve.
2. Rritjen e vëmendjes në lidhje me veprat penale të krimit kibernetik, duke mbajtur në konsideratë zhvillimet teknologjike dhe përhapjen e lartë të këtyre veprave, në lidhje me cilësinë e hetimit dhe ndjekjen penale të autorëve.
3. Rritjen e numrit të hetimeve proaktive për veprat penale në fushën e krimeve financiare, pastrimit të parave, krimeve financiare dhe hetimeve pasurore si dhe për veprat penale të fushës së krimeve të rënda që mund të lidhen me format e veçanta të bashkëpunimit.
4. Rritjen e rasteve të përfshirjes në kryerjen e veprimeve të përbashkëta hetimore të oficerëve të shërbimeve të tjera të policive gjyqësore, sidomos për rastet e referuara në prokurori prej tyre dhe

marrjen e masave për forcimin e bashkëpunimit dhe zgjidhjen e problematikave.

5. Vijimin e bashkëpunimit ndërmjet institucioneve ligjzbatuese kombëtare dhe ndërkombëtare, me qëllim rritjen e cilësisë dhe efikasitetit në hetimin dhe ushtrimin e ndjekjes penale, shkëmbimin e të dhënave dhe bashkëpunimin e drejtpërdrejtë në funksion të hetimit të specializuar, të shpejtë dhe të gjithanshëm.
6. Vijimin e forcimit të kapaciteteve të seksioneve të posaçme pranë prokurorive me qëllim rritjen e numrit dhe cilësisë së hetimeve për veprat penale në kompetencë të këtyre seksioneve; si dhe shtimin e kapaciteteve profesionale bashkë me oficerët e policive gjyqësore sipas kategorive të veprave penale.